

Секція: Державне управління

Бабінець Оксана Павлівна

аспірант

Національної академії державного управління при Президентові України

м. Київ, Україна

Колтун Вікторія Семенівна

доктор наук з державного управління, професор

Національна академія державного управління при Президентові України

м. Київ, Україна

ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ ЕФЕКТИВНОГО ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ В УМОВАХ ПОТОЧНОГО ЕТАПУ СУБУРБАНІЗАЦІЇ

Динамічність сучасних глобалізаційних змін зумовлює низку викликів, які впливають на процес розвитку концепцій публічного управління. Одним з таких викликів є урбанізація, яка, починаючи з 1950-х років, розвивається швидкими темпами і на даний час, як зазначає В. Матвеева, стала мегатрендом глобального суспільства [1, с. 13].

Згідно з даними Світового банку [2] за 2018 більша частина населення планети (55 %) проживає в містах. При цьому частка міського населення у 65 країнах світу складає 80 %. Для порівняння: у 1950 році частка міського населення планети складала близько 30 %. Науковці прогнозують, що до середини ХХІ ст. частка міського населення Землі становитиме 68 %.

Зважаючи на зазначене, урбанізація стала однією з чотирьох основних демографічних тенденцій поряд з ростом населення, його старінням та міжнародною міграцією [3]. До основних особливостей процесу урбанізації відносять збільшення кількості міських агломерацій,

стрімкий розвиток передмість (субурбанізація), поширення міських норм, звичаїв і традицій на сільські території (рурурбанізація) тощо.

Урбанізаційні процеси впливають на екологічний, економічний та соціальний виміри сталого розвитку. Цей вплив характеризується як позитивними, так і негативними тенденціями. Серед позитивних – інтенсивне залучення інвестицій та інновацій у розвиток територій, підвищення вимог до якості життя, розвиток людського капіталу, децентралізація владних повноважень тощо. Водночас наслідки урбанізації зумовлюють низку економічних, соціальних, екологічних та інших проблем, впливають на зв'язки між членами суспільства та на його подальший розвиток.

Зокрема, стрімкий розвиток процесу урбанізації може призвести до різкого збільшення концентрації людських, фінансових та інших ресурсів у містах, внаслідок чого виникатимуть проблеми, пов'язані з неспроможністю транспортної, соціальної та житлово-комунальної інфраструктури, утворенням великих обсягів промислових та побутових відходів, забрудненням навколишнього природного середовища, зменшенням кількості зелених зон і зелених насаджень, зростанням рівня злочинності тощо. При цьому зростатиме диференціація за рівнем життя населення й доступністю до послуг на урбанізованих та сільських територіях.

Таким чином, урбанізаційні процеси призводять до низки викликів, які впливають на розвиток концепцій публічного управління. За визначенням О.Оболенського, публічне управління – здійснення сукупності раціональних (тобто запрограмованих і виокремлених за певними ознаками із можливих з урахуванням стану зовнішнього середовища) впливів на функціонування та розвиток колективу людей на основі програми управління та інформації про поведінку та стан об'єкта управління, спрямованих на підтримку, поліпшення та розвиток об'єкту

управління для досягнення наперед визначеної сукупності цілей [4, с. 5]. В умовах урбанізаційних змін впливи публічного управління мають бути насамперед спрямовані на підтримку, поліпшення та розвиток тих сфер, які зазнають негативного впливу наслідків урбанізації. При цьому при прийнятті ефективних публічно-управлінських рішень та формуванні й реалізації публічної політики в забезпеченні інтересів колективу людей дуже важливим стає проведення моніторингу та ідентифікації наслідків урбанізаційних процесів [5, с. 107].

Динамічність, незворотність та стрімкий перебіг урбанізації, у свою чергу, впливає на процес розвитку форм публічного управління, зумовлюючи його трансформаційні зміни. Тому дослідження взаємовпливів процесів розвитку публічного управління та урбанізації набуває все більшої актуальності, особливо в контексті використання синергетичного підходу.

Як відомо, постійні взаємовпливи між будь-якими системами як складовими процесу призводять до втрати стійкості цих систем у точках біфуркації. Прикладом біфуркації в даному випадку можуть бути стрімкі урбанізаційні зміни, що загрожують руйнуванню усталених суспільних відносин та системи публічного управління в цілому. Однак запровадження нових підходів та моделей у процесі публічного управління дозволяє мінімізувати зазначені ризики та використати стрімкі темпи урбанізації як додаткові можливості. Як наслідок – у точках біфуркації систем урбанізації та публічного управління можуть виникнути нові елементи, які інтегруються в організовану систему нової якості, що призведе до прояву синергетичного ефекту. Реалізація джерел синергетичного ефекту, тобто врахування впливів урбанізації та трансформація її негативних тенденцій у можливості, спрямовані на забезпечення загального блага, суспільних інтересів і потреб, є істотною передумовою успішного розвитку системи публічного управління.

Результатом такого синергетичного ефекту можна назвати нові концепції публічного управління: концепція ноосферного публічного управління, концепція «розумного міста» тощо.

Отже, вивчення проблемних питань ефективного публічного управління в умовах урбанізації є основою для розроблення новітніх концепцій публічного управління, спрямованих на досягнення суспільного добробуту.

Література

1. Матвєєва В. Урбанізація та інновації: взаємний вплив і шляхи розв'язання спільних проблем / В. Матвєєва // Науковий вісник Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки. Міжнародні відносини. 2014. № 14. С. 13-20.
2. World Bank. World Development Indicators. URL: <http://wdi.worldbank.org/table/3.12#> (дата звернення: 04.04.2021).
3. Сергієнко Л. В., Новосьолов І. В. Розвиток публічного управління у контексті урбанізаційних змін [Електронний ресурс] / Л. В. Сергієнко, І. В. Новосьолов // Державне управління: удосконалення та розвиток. 2020. № 1. URL: <http://www.dy.nayka.com.ua/?op=1&z=1555> (дата звернення: 04.04.2021). DOI: [10.32702/2307-2156-2020.1.34](https://doi.org/10.32702/2307-2156-2020.1.34)
4. Публічне управління: шляхи розвитку : матеріали наук.-практ. конф. за міжнар. участю (Київ, 26 листоп. 2014 р.) : у 2 т. [за наук. ред. Ю. В. Ковбасюка, С. А. Романюка, О. Ю. Оболенського]. Київ : НАДУ, 2014. Т. 2. 272 с.
5. Сергієнко Л.В., Новосьолов І.В. Напрями трансформації системи публічного управління в умовах урбанізаційних змін [Електронний ресурс] / Л. В. Сергієнко, І. В. Новосьолов // Економіка, управління та адміністрування. 2020. № 2 (92). С.107-113. URL: <http://eztuir.ztu.edu.ua/bitstream/handle/123456789/7738/16.%20%a1>

[%d0%b5%d1%80%d0%b3%d1%96%d1%94%d0%bd%d0%ba%d0%be.p
df?sequence=1&isAllowed=y](#) (дата звернення: 04.04.2021).